

Het zorglandschap onder de loep genomen

West-Vlaamse zorgsector staat voor ruim 52.000 arbeidsplaatsen

Het maatschappelijk en economisch belang van de zorgsector in West-Vlaanderen is groot. De zorgeconomie overspant in de kustprovincie ruim 52.000 arbeidsplaatsen en dat is bijna evenveel als de metaal-, textiel- en de voedingssector samengeteld. De zorgsector laat zich zo kennen als een "witte reus".

De POM West-Vlaanderen heeft met de nodige voorzichtigheid het West-Vlaams zorglandschap in kaart gebracht (zie voetnoot). Op basis van deze eerste berekeningen, kan men stellen dat er vandaag meer dan 52.000 personen in de zorgsector werken (**Tabel 1**). Op basis van een populatie van 707.000 mensen tussen 18 en 64 jaar in West-Vlaanderen (in 2012) leert een snelle berekening dat meer dan 7% van de beroepsactieve bevolking in onze provincie in de zorgsector werkt. Meer bepaald werken er binnen de tweede lijn, namelijk de algemene en de psychiatrische ziekenhuizen, 20.663

In West-Vlaanderen zijn er ruim 52.000 personen tewerkgesteld door de zorgsector. Dat is bijna evenveel als de metaal-, voedings- en textielsector samen

personen (**Figuur 1**). De woon- en zorgcentra stellen 16.293 personen tewerk. De eerste lijnszorg, preventie en ziekenfondsen stellen 15.217 personen tewerk.

Op basis van het resultaat van een bewust summier oefening kunnen we stellen dat deze sector met zijn **52.173** arbeidsplaatsen, naar grootteorde kan vergeleken worden met de optelling van de drie grootste industriële sectoren op het vlak van loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen, met name de **metaalsector** (29.845 werknemers), de **voedingssector** (15.557 werknemers) en de **textielsector** (10.154), die in 2013 samen goed waren voor **56.773** werknemers. (**Figuur 2**)

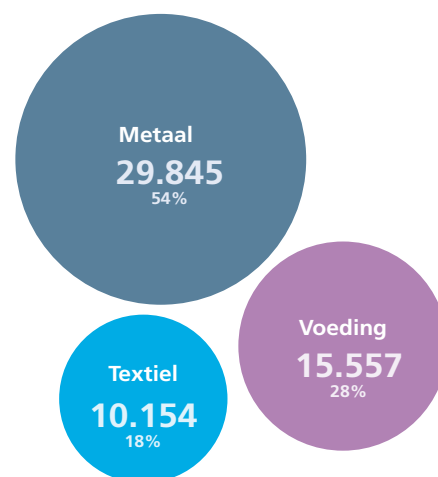
Figuur 1

Aantal tewerkgestelden in de zorgsector in West-Vlaanderen

Figuur 2

Aantal tewerkgestelden in de grootste industriële sectoren in West-Vlaanderen

Verspreid over de provincie

Bij het geografisch in kaart brengen van de tewerkstelling binnen de ziekenhuizen (**Figuur 3**) blijkt dat de grote entiteiten zich situeren op de as Brugge-Roeselare-Kortrijk. Anders dan in provincies als Antwerpen en Oost-Vlaanderen zijn de **ziekenhuizen** niet geconcentreerd rond een centrale agglomeratie maar wel meer verspreid over de volledige provincie.

Bij de geografische situering van de **woonzorgcentra** (**Figuur 4**) tekent zich naast de as Brugge-Roeselare-Kortrijk, ook duidelijk een tweede concentratie af langs de kust.

Een belangrijke uitdaging bij het in kaart brengen van de tewerkstellingsgraad in de zorgsector is het correct identificeren

Tabel 1

Overzicht aantal personen tewerkgesteld binnen de West-Vlaamse zorgsector

Omschrijving			# tewerkgestelden
Preventie en ziekenfondsen			15.217
Cure	0 ^{de} -lijnszorg	Zelfzorg en mantelzorg	
	1 ^{ste} -lijnszorg	Huisartsen, apotheker, thuisverpleging	20.663
	2 ^{de} -lijnszorg	Algemene en psychiatrische ziekenhuizen	
	3 ^{de} -lijnszorg	Topreferentie en topklinische zorg	
Care	Residentiële en transmurale zorg		16.293
TOTAAL			52.173

en categoriseren van de instellingen die zorg aanbieden, om daar dan vervolgens het aantal werknemers van te bepalen. Beschikbare gegevens op basis van economische activiteit (op het niveau van de onderneming, volgens de NACE classificatie) zijn niet altijd te vergelijken met gegevens berekend op basis van paritaire comités (op het niveau van de werknemer).¹

Figuur 5
Overzicht classificatie West-Vlaams zorglandschap

Preventive, cure en care

Om de verschillende activiteiten binnen het zorglandschap wat inzichtelijker voor te stellen, wordt vaak een indeling gebruikt die de gezondheidszorg indeelt op basis van 'preventive', 'cure' en 'care'. Preventive heeft te maken met het voorkomen van ziekten, maar ook met vroegtijdige opsporing en behandeling en het voorkomen van erger en van complicaties.

Onder cure verstaan we die onderdelen van de gezondheidszorg die met de behandeling van ziektes te maken hebben, vaak van tijdelijke aard. Ziekenhuizen, huisartsen, kinesitherapie, farmacie, tandarts, de kortdurende geestelijke gezondheidszorg,... behoren tot de cure. Bij care gaat het om verpleging en verzorging van mensen, soms tijdelijk maar ook langdurend. Daarbij kunnen we denken aan woonzorgcentra, gehandicaptenzorg,... Binnen de klassieke opsplitsing van preventive / cure / care is er binnen het luik 'cure' een verdere opdeling mogelijk door onderscheid te maken tussen zorgverlening van de nulde, eerste, tweede en derde lijn (zie **tabel 1** en **figuur 5**). Deze opdeling biedt de mogelijkheid om de tewerkstelling binnen de zorg in meer detail te bekijken. ■

¹ Tot op vandaag is er geen databank beschikbaar die alle elementen in kaart brengt op het niveau van aanbod of op het niveau van tewerkstelling in de zorgsector. De Sociale Kaart biedt een overzicht van de diensten, organisaties en voorzieningen uit de welzijn- en gezondheidssector in Vlaanderen en Brussel. Belangrijke bemerkingen daarbij:

- De organisaties die in directe relatie staan met zorg kunnen geïdentificeerd worden, maar tal van organisaties die in de Sociale Kaart zijn opgenomen zijn voor deze inventarisatie niet van toepassing.
- De Sociale Kaart is niet volledig: de vrije beroepen, zoals huisartsen, tandartsen en specialisten zijn er niet in opgenomen, alsook zelfstandige kinesitherapeuten, verpleegkundigen, ergotherapeuten, diëtisten en logopedisten.
- Niet alle organisaties in de Sociale Kaart beschikken over een ondernemingsnummer wat een beperking is indien men de grootte van deze sector op het gebied van tewerkstelling in kaart wenst te brengen.

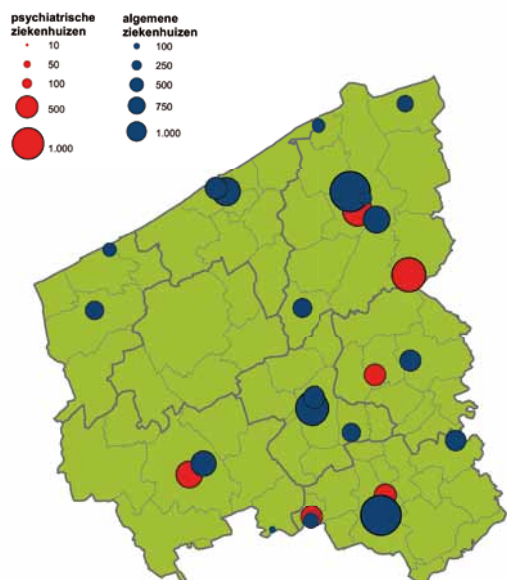
Op basis van deze selectie werd nagegaan of deze organisaties "partner organisaties" waren of instellingen. Enkel zorginstellingen werden weerhouden om de grootte van het West-Vlaams zorglandschap in termen van tewerkstelling weer te geven. Voor de dataverzameling van de tewerkstellingsgegevens binnen de verschillende gezondheidssectoren werd zoveel mogelijk gebruik gemaakt van administratieve data. In de NACE-classificatie, die ondernemingen indeelt volgens economische activiteiten, zijn tewerkstellingscijfers opgenomen. In het verleden werden uit de NACE-classificatie drie codes gebruikt om het zorglandschap te omschrijven:

- code 86, menselijke gezondheidszorg
- code 87 maatschappelijke dienstverlening met huisvesting
- code 88, maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting.

Deze codes zijn echter niet sluitend om een volledig overzicht te geven van alle actoren van het West-Vlaams zorglandschap. Rekening houdend met deze bemerkingen heeft de POM West-Vlaanderen met de nodige zorg en accuraatheid de tewerkstelling binnen de zorgsector in West-Vlaanderen berekend.

Inge Taillieu en Hans Ryckebusch,
POM West-Vlaanderen

Figuur 3
Overzicht spreiding algemenen ziekenhuizen (17.686 tewerkgestelde personen) en psychiatrische ziekenhuizen (2.977 tewerkgestelde personen) in West-Vlaanderen.

Figuur 4
Overzicht spreiding woon- en zorgcentra in West-Vlaanderen (16.293 personen)

